

Terugblik communicatieproces beleid duurzame opwek elektriciteit gemeente Tubbergen

d.d. 15/06/23

In dit overzicht zijn de stappen opgenomen tot nu toe om te komen tot beleid voor duurzame opwek elektriciteit in de gemeente Tubbergen en hoe de omgeving hierover is geïnformeerd.

2020: Concept windbeleid Noordoost Twente

In 2020 hebben de gemeenten van Dinkelland, Losser, Oldenzaal en Tubbergen concept windbeleid opgesteld voor Noordoost Twente. Dit concept windbeleid heeft vanaf november 2020 ter inzage gelegen. Aangezien de terinzagelegging in coronatijd heeft plaatsgevonden en de gemeenten voldoende ruimte wilden geven om te reageren, is de periode van terinzagelegging verlengd tot en met 5 februari 2021. Inwoners en andere geïnteresseerden zijn geïnformeerd over het concept windbeleid Noordoost Twente via een [webinar \(d.d. 18/11/20\)](#). Het concept windbeleid Noordoost Twente is niet vastgesteld door de gemeenteraad van Tubbergen.

2021: Vaststelling bod duurzame opwek elektriciteit

Bij het aandraagen van de wensen en bedenkingen voor de RES Twente 1.0, heeft de raad een [bod voor duurzame opwek elektriciteit vastgesteld \(d.d. 20/04/21\)](#). Afspraak is dat gemeente Tubbergen bijdraagt aan een gezamenlijk bod voor Noordoost Twente van 225 GWh met een mix van zon- en windenergie. Het bod is opgenomen in de RES Twente 1.0.

2021: Routekaart voor windbeleid gemeente Tubbergen

Mede naar aanleiding van de zienswijzen die ontvangen zijn op het concept windbeleid, heeft de gemeenteraad [de routekaart \(d.d. 14/09/21\)](#) vastgesteld om te komen tot definitief windbeleid.

2021: Verfijning zoekgebieden

De eerste stap in de routekaart is de [verfijning van de zoekgebieden voor windturbines](#). Dit heeft eind 2021 plaatsgevonden. De verfijning van de zoekgebieden geeft weer waar technisch gezien mogelijkheden zijn om windturbines te realiseren. De verfijning heeft geleid tot 3 zoekgebieden:

- [Albergen](#)
- [Langeveen – Manderveen – Mander](#)
- [Geesteren - Weitemanslanden](#)

Een deel van Geesteren - Weitemanslanden valt onder het zoekgebied van [Almelo-Tubbergen-Twenterand \(ATT\)](#).

De omgeving zou eind 2021 geïnformeerd worden over de verfijning van de zoekgebieden door middel van [inloopbijeenkomsten](#). Deze konden door corona helaas niet doorgaan. In plaats hiervan hebben in december 2021 [gespreksrondes](#) plaatsgevonden. De [vragen en antwoorden van deze gespreksrondes](#) zijn gepubliceerd op onze website.

2022: In afwachting van landelijke normen

In de routekaart zijn ook landelijke ontwikkelingen als processtap opgenomen:

- de onderzoeksresultaten van het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM);
- 'heldere' afstandsnormen vanuit het Rijk, zoals toegezegd in het regeerakkoord.

Op 16 februari 2022 had de gemeenteraad besloten om de [vaststelling van beleid voor zon- en windenergie uit te stellen](#) tot alle stappen uit de routekaart zijn doorlopen. De communicatie met de omgeving is tijdelijk gestopt, tot de normen bekend zouden worden. De verwachting is echter, dat het RIVM niet voor 1 juli 2023 met een rapport gaat komen en dat er voor medio 2023 ook geen 'heldere' afstandsnormen vanuit het Rijk beschikbaar worden gesteld. Als de gemeente zelf de regie wil behouden over de ontwikkelingen binnen haar gemeentegrenzen, dan is het nodig om lokaal beleid vast te stellen voor duurzaam opwekken van energie. Als er vóór 1 juli 2023 geen lokaal windbeleid is, zal het huidige bevoegd gezag (provincie Overijssel) aanvragen van windprojecten in behandeling nemen en toetsen aan [provinciaal beleid](#) en de uitgangspunten van het [Provinciaal Programma Energiestrategie \(PPE\)](#) (13/12/22). Hierin wordt dan geen rekening gehouden met lokale kaders en uitgangspunten, zoals bijvoorbeeld afstands- en geluidsnormen en het streven naar 100% lokaal eigendom.

2023: Realisatie beleid duurzame opwek elektriciteit gemeente Tubbergen

Naar aanleiding van deze ontwikkelingen wil de gemeente Tubbergen definitief windbeleid voor de zomer 2023 vaststellen. Het communicatieproces met de samenleving is eind 2022 weer opgestart met de verzending van de [nieuwsbrief Leefomgeving van de Toekomst \(d.d. 09/11/22\)](#).

In de periode van eind 2022 tot en met juni 2023 zijn twee ontwikkelingen op het gebied van windenergie van belang geweest, waarbij de gemeente Tubbergen haar inwoners wilde informeren en betrekken:

- de ontwikkeling om alsnog te komen tot beleid voor windenergie voor de zomer 2023;
- de vervolgfase van de verkenning rondom de ontwikkeling van windenergie langs de grenzen van de gemeenten van Almelo Tubbergen Twenterand (ATT).

De vervolgfase van de verkenning van het energiegebied ATT is vooral verlopen via (groeps)gesprekken. Doel van deze fase is om samen met een vertegenwoordiging van de omgeving te komen tot ontwikkelvarianten voor de realisatie van windenergie in het totale gemeentegrensoverschrijdende zoekgebied. Hoewel dit proces parallel verloopt aan het proces om te komen tot windbeleid, hebben ontwikkelingen in ATT ook invloed op het proces om te komen tot windbeleid en vice versa. Voor een deel betreft dit namelijk dezelfde inwoners. De verwachting is dat de processen elkaar ook na het besluit van de raad over windbeleid zullen beïnvloeden. In de terugblik laten we de reacties van betrokkenen binnen ATT buiten beschouwing. Hiervan volgt een terugkoppeling op moment dat het advies over de ontwikkelvarianten ter bespreking en besluitvorming wordt voorgelegd aan de Colleges van B&W en de gemeenteraden van Almelo, Tubbergen en Twenterand. In het [totaaloverzicht van de communicatiemomenten](#) zijn de contactmomenten wel meegenomen.

In het kader van windbeleid voor gemeente Tubbergen, zijn de raad en de omgeving als volgt geïnformeerd en betrokken:

- 01/11/22: Themasesitie voor de raad Leefomgeving van de Toekomst:
  - o Eerste toelichting op urgentie van vaststelling windbeleid en introductie effecten van het hanteren van criteria/normen voor windenergie.
- 09/11/22: [Nieuwsbrief 1. Leefomgeving van de Toekomst](#)
- 13/12/2022: Vaststelling [Provinciaal Programma Energiestrategie \(PPE\)](#) door Gedeputeerde Staten
  - o Traktaat van Meppen niet meer van toepassing
  - o Natuur Netwerk Nederland: maatwerk mogelijk
- 06/03/23 – 09/03/23: Groepsgesprekken vertegenwoordigers belangenorganisaties voorstel kadernota op hoofdlijnen:
  - o Werkgroepen tegen windenergie zoekgebieden Langeveen – Manderveen – Mander
    - Werkgroepen Albergen destijds nog niet bereikt, in mei 2023 contact hervat
    - Werkgroep Weitemanslanden in overleg geannuleerd
  - o Belangenorganisaties (werkgroepen duurzaamheid, lokale energie coöperatie, erfcoach, kernraden)
- 06/02/23: [Nieuwsbrief 2. Leefomgeving van de Toekomst](#)
- 11/04/2023: [hoorzitting insprekers kadernota in commissie Omgeving en Economie](#)
- 17/04/2023: [bestuurlijke bespreking kadernota](#)
- 13/04/2023: Terugkoppeling per mail waterwinning Manderveen en afstemming Samtgemeinde Uelsen en Landkreis Grafschaft Bad Bentheim Traktaat van Meppen
  - o Traktaat van Meppen: afstemming provincie Overijssel (bevoegd gezag) en bevoegd gezag Duitsland
- 24/04/23: [Informatieavond gemeenteraden Twente met gastsprekers Gezondheid en lokaal eigendom](#)
- 02/05/2023: [Bespreking en besluitvorming kadernota in raadsvergadering](#)
- 13/05/2023: excursie zoekgebieden gemeente Tubbergen en in gesprek met omwonenden
- 22/05/23: Inloopbijeenkomst zoekgebied windenergie [Albergen](#) (circa 60 bezoekers)
- 25/05/23: Inloopbijeenkomst zoekgebied windenergie [Geesteren-Weitemanslanden](#) (circa 100 bezoekers)
- 01/06/23: Inloopbijeenkomst zoekgebied windenergie [Langeveen-Manderveen-Mander](#) (circa 110 bezoekers)

Gespreksgesprekken kadernota op hoofdlijnen

Na een langere periode, waarbij de gemeente en haar inwoners vooral in afwachting waren van de landelijke normen, is contact gezocht met onder meer de contactpersonen uit de periode van de terinzagelegging van het concept windbeleid, lokale energie coöperaties en de belangenorganisaties die de kernen vertegenwoordigen of betrokkenen die zich inzetten voor duurzaamheid. Zij zijn door middel van een presentatie geïnformeerd over de ontwikkelingen en het voornemen om door middel van een kadernota uitgangspunten voor te leggen aan de raad. Ook was er ruimte voor vragen en opmerkingen. In maart 2023, op het moment dat de toelichting plaatsvond, was nog niet alles duidelijk rondom de kadernota. Wel is afgesproken om deze betrokkenen zo goed mogelijk mee te nemen in de vervolgstappen. Zij hebben voorafgaand aan de commissie bericht ontvangen en de kadernota is toegezonden.

Op verzoek van betrokkenen is getracht om nog het gebied te bezoeken samen met de raadsleden, voorafgaand aan de bespreking en besluitvorming over de kadernota. Vanuit het gebied is dit afgezegd en uiteindelijk verschoven naar een later moment waarbij alle zoekgebieden zouden worden bezocht.

Bespreking en besluitvorming kadernota

Gezien het aantal insprekers (10) heeft een [hoorzitting over de kadernota windbeleid](#) op 11 april 2023 in de commissie Omgeving en Economie plaatsgevonden. Vervolgens is de [kadernota toegelicht en besproken](#) in de commissie Omgeving en Economie op 17 april 2023. Op 2 mei 2023 heeft [de raad de kadernota aangepast vastgesteld](#). De toelichtingen en besprekingen in de raad, zijn terug te luisteren via de linkjes. Naast zorgen over ruimtelijke kwaliteit en effecten op gezondheid van mens en dier, is ook veelvuldig kenbaar gemaakt dat de communicatie en participatie in de afgelopen periode volgens de insprekers onvoldoende was.

Excursie zoekgebieden gemeente Tubbergen

Op 13 mei 2023 hebben 16 raadsleden en commissieleden met een bus de zoekgebieden van de gemeente Tubbergen bezocht. Bij de verschillende verfijnde zoekgebieden zijn tussenstops gemaakt, waar de raadsleden grondeigenaren, omwonenden, tegenstanders en initiatiefnemers ontmoetten. Bij twee locaties zijn de betrokkenen een stuk meegereden in de bus. Op drie locaties werden de raadsleden ontvangen door 30 – 40 omwonenden en tegenstanders. Op andere locaties waren kleinere groepen vertegenwoordigd. De excursie heeft de raadsleden inzicht gegeven in de verschillende belangen en emoties van betrokkenen, waarbij de betrokkenen naar eigen invulling een toelichting hebben kunnen geven en de raadsleden vragen hebben kunnen stellen. Ook hebben de raadsleden zicht gehad op de mogelijke zoeklocaties. In de bus is tussentijds een toelichting gegeven op het proces en mogelijke afwegingen.

Inloopbijeenkomsten zoekgebieden windenergie

De inloopbijeenkomsten zijn aangekondigd via de website, social media en per mail aan werkgroepen, belangenorganisaties en alle betrokkenen die zich hebben ingeschreven voor de nieuwsbrief. Daarnaast hebben inwoners binnen een straal van 1 km van de zoekgebieden een uitnodiging ontvangen per post op het huisadres. Tijdens de inloopbijeenkomsten konden bezoekers hun mailadres registreren om op de hoogte te blijven. Zij ontvangen bericht als er sprake is van ontwikkelingen.

Tijdens de inloopavonden konden bezoekers een ronde maken langs verschillende thema's. Bij iedere 'stand' konden vragen worden beantwoord of een toelichting worden gegeven. Ook is een [brochure](#) beschikbaar gesteld en diverse factsheets. Op enkele avonden zijn brieven ingeleverd. Deze worden openbaar als ingezonden brief.

Vragen en antwoorden

De vragen die zijn gesteld tijdens de groepsgesprekken, excursie en de informatieavonden, zijn ter plekke zo goed mogelijk beantwoord. Ter bevestiging en ter informatie voor alle geïnteresseerden, zijn de vragen en antwoorden tijdens de inloopbijeenkomsten verzameld. Deze worden beschikbaar gesteld via www.tubbergen.nl/windenergie (juni 2023) en verzonden aan de betrokkenen die de inloopbijeenkomsten hebben bezocht (mits het mailadres bekend is) en de maillijst van de nieuwsbrief. In dit bericht wordt tevens aangekondigd wanneer het raadsvoorstel met betrekking tot beleid voor de realisatie van duurzame opwek met zon- en windenergie wordt voorgelegd aan de raad ter bespreking en besluitvorming. Hierbij wordt tevens vermeld dat er een mogelijkheid is om in te spreken. Hieronder is een samenvatting opgenomen van de belangrijkste signalen uit de samenleving.

Samenvatting reacties samenleving

Tijdens de groepsgesprekken en bijeenkomsten is een toelichting gegeven over de energieopgave in het kader van het Klimaatakkoord. Ook is een toelichting gegeven waarom windbeleid noodzakelijk is en hoe de zoekgebieden tot stand zijn gekomen. De normen en uitgangspunten voor geluid, afstand en lokaal eigendom zijn toegelicht. En er is kort in gegaan op het belang en de meerwaarde van lokaal eigendom. Daarnaast was volop ruimte voor vragen en opmerkingen. Hieronder een weergave op hoofdlijnen.

In algemene zin, kan worden gesteld dat de **weerstand tegen windturbines in de zoekgebieden** overheerst. Omwonenden vinden de gestelde **afstand van 400 meter te klein** en verwachten dat de **hinder onvoldoende wordt voorkomen**, ook in combinatie met de **geluidsnorm**. Ook vindt men de windturbines een grote **schadelijke inbreuk op het landschap** en de **ruimtelijke kwaliteit**. Er is veel **onbegrip hoe deze zoeklocaties** zijn ontstaan. Toch zijn er ook geluiden dat als er windturbines moeten komen, de **lusten terug moeten vloeien in het gebied** en dat men zoveel mogelijk zelf **zeggenschap** wil hebben.

Er zijn zorgen dat er afspraken zijn gemaakt tussen grondeigenaren en commerciële projectontwikkelaars, waarbij deze situatie leidt tot vergaande **spanningen en versplintering in de lokale samenleving**. Hieronder wordt nader ingegaan op de meest gehoorde reacties.

De **zienswijzen op het concept windbeleid Noordoost Twente** zijn divers, maar hadden veel betrekking op afstanden en hinder. Hier wordt nu het windbeleid op aangepast. De zienswijzen zijn tot nu toe nog niet beantwoord, omdat er geen nieuw kader was op basis waarop deze konden worden beantwoord. Hier zijn dan ook vragen over gesteld. Wij hebben terugkoppeling gegeven dat de zienswijzen worden beantwoord door middel van een Reactienota die samen met het windbeleid wordt vastgesteld. De indieners van de zienswijzen ontvangen de Reactienota.

Tijdens de inloopbijeenkomsten zijn vragen gesteld over **nut en noodzaak van het duurzaam opwekken van energie** door middel van windenergie. Hierop is geantwoord dat we als gemeente opdracht hebben van het Rijk en afspraken zijn gemaakt binnen de RES Twente om duurzaam energie op te wekken met een mix van zonne-energie en windenergie. Hierbij geldt dat op regionaal niveau wordt gestreefd naar een **verhouding van 60% windenergie en 40% zonne-energie**. De noodzaak van windturbines en de gestelde verhouding wordt niet altijd gezien. Opmerkingen over een onjuiste aanpak van het Rijk en/of ontkenning van de klimaatverandering nemen wij ter kennisname aan. De gemeente wil haar verantwoordelijkheid nemen om bij te dragen aan de doelen van het klimaatakkoord. Hoewel er bij de inwoners hoop is dat er gezien de politieke ontwikkelingen een andere koers gevaren gaat worden door provincie en het Rijk, stelt de gemeente de opgave niet ter discussie. Ook ziet de gemeente dat de beoogde mix van zon- en windenergie met de genoemde verhouding van 60/40 op regionale schaal als uitgangspunt.

Ook is enkele keren opgemerkt dat **windturbines beter elders** geplaatst kunnen worden (op zee, aan de grens (of juist niet) of buiten Twente). Hierop is geantwoord dat ook op zee en ook van andere gemeenten een bijdrage wordt verwacht. Naast de opgave die daar al gerealiseerd wordt, zijn ook hier windturbines nodig. Als de gemeente besluit om dat niet te doen, betekent dit, dat de gemeente haar afspraken binnen de RES Twente niet nakomt. Hierdoor zullen andere gemeenten meer moeten bijdragen om de ambities te realiseren en dat zal door de provincie en andere partners binnen de RES Twente niet geaccepteerd worden.

Verder is vaak gevraagd **waarom de zoekgebieden hier gevestigd zijn en niet elders in de gemeente**, waar meer ruimte is, minder omwonenden zijn, meer verbruikers (dus nabij de bebouwde kom), meer industrie, langs snelwegen of langs de grens met Duitsland (of juist niet). De criteria voor de verfijning van de zoekgebieden zijn toegelicht, maar inwoners geven aan dat andere zoekgebieden beter geschikt zijn. Over het algemeen zijn zij van mening om regionaal te clusteren. Centreeer waar het kan. Binnen de RES Twente en door het Rijk is echter de keuze gemaakt dat iedere gemeente bijdraagt. Ook op andere locaties wordt door omwonenden het argument gebruikt dat die locatie niet geschikt is en het elders beter kan. De omwonenden zijn van mening dat onvoldoende rekening wordt gehouden met omwonenden en de mogelijke gezondheidseffecten op de omgeving. Ook is er weinig begrip voor dat de zoekgebieden niet worden geplaatst waar de energie wordt verbruikt.

De zoekgebieden zijn tot stand gekomen op basis van wettelijke criteria en beleidsmatige keuzes. De wettelijke criteria staan vast en de beleidskeuzes worden vastgesteld door de raad. Bij de verfijning is rekening gehouden met wettelijke beperkingen/belemmeringen, maar niet bij de totstandkoming van de zoekgebieden. De zoekgebieden zijn tot stand gekomen onder provinciale voorwaarde dat de zoekgebieden aan de **randen van Nationaal Landschap NOT** moeten liggen en er is rekening gehouden met landschapstypes. Dit uitgangspunt wordt vaak ter discussie gesteld door de betrokkenen.

In een aantal gevallen zijn grondeigenaren of omwonenden **verplaatst voor andere maatschappelijke opgaven**, zoals Natura 2000 of de reconstructie. Het feit dat zij nu herplaatst zijn in een gebied waar windturbines kunnen komen, voelt voor hen onacceptabel.

Tijdens de bijeenkomsten zijn vragen gesteld over de **exacte opgave voor Tubbergen**. De gemeente draagt bij aan een totaal bod voor Noordoost Twente (225 GWh met zon- en windenergie). Het is wenselijk om meer duidelijkheid te geven over wat dit betekent voor de gemeente en er is aangegeven dat hier een maximum aan gesteld moet worden. Ook wordt verwezen naar gemeentegrensoverschrijdende samenwerking, waardoor je krachten kunt bundelen als het gaat om de realisatie van windenergie. Binnen het ATT-proces is de verwachting dat er gelijke uitgangspunten voor de gemeenten Almelo-Tubbergen-Twenterand worden gehanteerd. Dit wordt in de samenwerking met de andere gemeenten afgestemd, waarbij ook wordt gekeken naar een optimalisatie als het gaat om de gemeentegrensoverschrijdende clustering. Verder vindt afstemming plaats tussen de gemeenten van Noordoost Twente om het bod van de gemeente Tubbergen te concretiseren.

Daarnaast hebben diverse bezoekers van de inloopbijeenkomsten en omwonenden gevraagd waarom de gemeente windbeleid wil vaststellen en **zelf normen** wil stellen. Hierover is toegelicht dat de gemeente de regie kan houden en kaders kan stellen bij eventuele aanvragen voor de realisatie van windenergie. Als de gemeente geen windbeleid vaststelt, worden aanvragen getoetst aan provinciaal beleid, zoals de [provinciale Omgevingsverordening](#) en het [Provinciaal Programma Energiestrategie Overijssel](#), zonder bijvoorbeeld lokale normen voor afstand en geluid. Geen windbeleid wil dus niet zeggen dat er geen windturbines komen. Het stellen van normen zou ook in een later stadium kunnen bij de projectontwikkeling, maar de gemeente wil graag nu al een duidelijke ondergrens geven ter bescherming van de omwonenden. Bovendien wordt in het windbeleid opgenomen dat, zodra de landelijke normen bekend zijn en deze strenger zijn, de landelijke normen worden gevolgd. Als blijkt dat de landelijke normen milder zijn, gelden de lokale normen als richtlijn. Dit wordt niet door iedereen geaccepteerd. Veel bezoekers geven aan dat de gemeente moet wachten op de landelijke normen en hier niet zelf de regie in moet nemen.

Bij het zoekgebied Langeveen-Manderveen-Mander is met name bij Mander de oproep gedaan op het **Traktaat van Meppen** van kracht te laten zijn. Hierdoor zouden de verfijnde zoekgebieden langs de grens grotendeels komen te vervallen. Een initiatiefnemer langs de grens wenst juist dat de het traktaat komt te vervallen. Ook roept deze initiatiefnemer op om geen **minimum van 60% lokaal eigendom** te stellen, omdat dit juridisch niet haalbaar is.

Voor wat betreft een **afstandsnorm van 400 meter**, geven omwonenden aan dat dit te dicht op hun woning zal zijn. Bovendien worden in andere landen strengere afstandsnormen toegepast. Bij enkele inloopavonden hebben enkele omwonenden gevraagd of de afstand tot hun woning wel goed is opgemeten. In deze gevallen is opnieuw de situatie in kaart gebracht en zijn de betrokkenen geïnformeerd. De afstand was inderdaad 400 meter.

Ook is er weerstand tegen de hoogte van de turbines. De combinatie met een **geluidsnorm** moet meer bescherming bieden, maar ook daarin zien zij knelpunten als het gaat om handhaving en piekbelasting (aangezien de Lden norm betrekking heeft op een jaargemiddelde). In het windbeleid is daarom voorgesteld om naast de geluidsnorm van 45 dB Lden ook een nachtnorm toe te passen. In de fase van de projectontwikkeling/aanbesteding is er ruimte om nadere afspraken te maken. Dat geldt ook voor andere afspraken om hinder te voorkomen.

Tijdens de bijeenkomsten is een nadere toelichting gegeven over geluidshinder, laagfrequent geluid, slagschaduw, straling en verlichting. Ook op andere zorgen is een toelichting gegeven, zoals de toegangswegen die het landschap doorkruisen om windturbines te kunnen realiseren, mogelijke waardevermindering van woningen, waardevermindering van toeristische verblijfplaatsen en behoud van vogels, dieren en landschap. Met name rondom geluid zijn grote zorgen, juist omdat het buitengebied stil is.

Ook is de oproep gedaan om **zon op dak maximaal** te benutten. Dit kan ook grootschalig met de schuren die beschikbaar zijn. Als de aansluiting maar kan leveren op het net. Tevens worden kansen gezien om energie op te wekken met biogas/groengas. Die potentie van zon op dak en biogas ziet de gemeente ook. Een goede energiemix met maatregelen gericht op de warmteopgave maken dat de vraag naar elektriciteit voor verwarming afneemt.

Voor alle drie gebieden geldt, dat de weerstand tegenover de mogelijke komst van windturbines overheerst. Hoewel er veel weerstand was, zijn er ook enkele inwoners die willen weten hoe **lokaal eigendom** kan worden vormgegeven samen met omwonenden. Als er toch windturbines moeten komen, dan doet het gebied dat liever zelf. De spanning in de gebieden loopt hierdoor hoog op tussen tegenstanders en betrokkenen die mogelijkheden zien voor windturbines of in elk geval de regie hierop in eigen handen willen houden, al dan niet met kansen om het gebied een impuls te geven. De oproep aan de gemeente is om hier iets aan te doen.

Ten aanzien van lokaal eigendom is er weerstand tegen het feit dat omwonenden eerst moeten investeren in een ontwikkeling waar zij tegen zijn en pas later opbrengsten van zien. Dit is een verkeerde conclusie van lokaal eigendom, want feitelijk gaat lokaal eigendom ook over zeggenschap en zijn er ook mogelijkheden om omwonenden te vergoeden. Vergoedingen verlopen via bijvoorbeeld een omwonendenfonds en een maatschappelijk fonds om maatschappelijke ontwikkelingen mogelijk te maken. De uitwerking voor lokaal eigendom vindt plaats na vaststelling van het windbeleid. In deze fase vindt ook afstemming plaats met omwonenden. Er zijn dan goede afspraken te maken over een eerlijke verdeling van lusten en lasten, de zorg voor voldoende ontwikkelbudget, zeggenschap en rolverdeling.

Voor wat betreft het lokaal eigendom, vinden de omwonenden het lokale zeggenschap van groter belang dan financiële participatie. Er zijn veel vragen gesteld over hoe hinder kan worden beperkt. Ook zijn vragen gesteld over vergoedingen voor omwonenden. Het beeld leeft dat de compensatie in verhouding veel te laag zal zijn en dat dit niet opweegt tegen de lasten.

Ten slotte is gevraagd hoe een **initiatief tot stand** komt. Na vaststelling van het lokale windbeleid kunnen aanvragen worden ingediend. Deze worden getoetst aan lokaal windbeleid, mits dit is vastgesteld. Op dit moment is het zo, dat als een grondeigenaar niet wil, er ook geen sprake kan zijn van een initiatief. De gemeente en de Provincie Overijssel hebben niet de intentie om te onteigenen. Dus voor nu gaat het op vrijwillige basis. Maar als niemand wil, zal gezocht moeten worden naar mogelijke oplossingsrichtingen. Vooralsnog is het uitgangspunt dat initiatieven mogelijk zijn, waarbij de directe omgeving en andere inwoners van de gemeente Tubbergen kunnen profiteren en maatschappelijke ontwikkelingen een impuls kunnen krijgen.

Klankbordgroep

Tijdens de groepsgesprekken voor werkgroepen en belangengroepen, tijdens de inloopbijeenkomsten en via het mailadres duurzaam@tubbergen.nl kunnen geïnteresseerden zich aanmelden voor de klankbordgroep. De klankbordgroep wordt intensief betrokken bij het vervolgproces en kunnen meedenken over bijvoorbeeld de gezamenlijke uitgangspunten om windenergie te realiseren. Een eerste werkbijeenkomst met de klankbordgroep wordt gepland na vaststelling van het windbeleid. Naar verwachting vindt deze na de zomer plaats. Geïnteresseerden kunnen zich nog altijd aanmelden voor de klankbordgroep via duurzaam@tubbergen.nl.

Totaaloverzicht mijlpalen en communicatie:

2020:

- 10/11/2020 – 05/02/21: Terinzagelegging [Concept windbeleid Noordoost Twente \(2020\)](#)
  - o Vastgesteld door College B&W:
    - [Algemene kaart zoekgebieden Noordoost Twente](#)
    - [Achtergrond totstandkoming zoekgebieden](#)
- 18/11/2020: [Webinar concept windbeleid Noordoost Twente](#)
  - o [Vraag en antwoord webinar](#)
- 21/12/2020: [Resultaten enquête duurzame opwekking energie in Noordoost Twente](#)
  - o Meerderheid inwoners is voor duurzame energieopwekking in Noordoost Twente
  - o Op basis van een enquête onder 2.425 mensen

2021:

- 20/04/21: [Vaststelling geamendeerd raadsvoorstel wensen en bedenkingen voorontwerp RES Twente 1.0 en vaststelling bijdrage aan bod Noordoost Twente \(225 GWh\)](#)
- 01/07/2021: Vaststelling [strategische koers RES Twente 1.0](#)
  - o Raad heeft vooraf wensen en bedenkingen ingebracht
  - o Gezamenlijke ambities: 1,5 TWh voor Twente (circa helft van ons energieverbruik)
    - Verhouding op regionale schaal wind/zon = 60/40
  - o Bod voor mix van wind en zonne-energie is ingebracht door Noordoost-Twente: 225 GWh
  - o Ook vaststelling rol provincie Overijssel als bevoegd gezag als RES-bod niet wordt gehaald
- 14/09/2021: Vaststelling [routekaart voor beleid windenergie](#)
- 29/09/2021: [Afstemming Noordoost Twente en provincie Overijssel op zoekgebieden windenergie](#)
- Oktober 2021: gesprekken grondeigenaren over verfijning zoekgebieden
- 01/11/2021: [Inloopavonden verfijning zoekgebieden](#)
  - o Geannuleerd i.v.m. corona
  - o December 2020: [gespreksrondes verfijning zoekgebieden](#)
  - o 24/01/22: [vragen en antwoorden gespreksrondes verfijning zoekgebieden](#)

2022:

- 14/02/2022: [Bijeenkomst ATT inwoners binnen een straal 1 km zoekgebied](#)
- 16/02/2022: [Tubbergen stelt besluit over beleid windenergie en zonnevelden uit](#)
- 24/03/2022: bijeenkomst Manderveen-Mander
  - o 29/03/2022: Antwoord over vraag over ligging waterwingebied Manderveen verzonden
- 12/10/2022: [Verzoek aan provincie aanvragen projecten niet in behandeling te nemen](#)
- 01/11/2022: Themassessie gemeenteraad windbeleid
- 02/11/22: Resultaten verkenning en voortzetting samenwerking ATT
  - o [Haalbaarheidsonderzoek wind energiegebied ATT \(vastgesteld in bestuurlijk overleg ATT\)](#)
  - o [Participatieverslag wind energiegebied ATT \(vastgesteld in bestuurlijk overleg ATT\)](#)
- 09/11/2022: [Nieuwsbrief 1. Leefomgeving van de toekomst](#)
- 13/12/2022: Vaststelling [Provinciaal Programma Energiestrategie \(PPE\)](#) door Gedeputeerde Staten
  - o Traktaat van Meppen niet meer van toepassing
  - o Natuur Netwerk Nederland: maatwerk mogelijk
- 08/12/2022: ATT: groeps gesprek vertegenwoordiging omgeving ATT

2023:

- 01/02/23 – 14/02/23: Groepsgesprekken ATT ronde 1 met een vertegenwoordiging van omwonenden Weitemanslanden (Twenterand en Tubbergen), ondernemers, inwoners en energiecoöperatie Almelo, smart energy hub, grondeigenaren
- 06/02/23: [Nieuwsbrief 2. Leefomgeving van de toekomst](#)
- 07/03/23 – 09/03/23: Bijpraatsessies belangenorganisaties Tubbergen: Werkgroepen tegenwind Langeveen - Manderveen – Geesteren, dorpsraden Langeveen - Manderveen – Geesteren, lokale energie initiatieven, werkgroepen duurzaamheid, ervencoach
- 01/03/23 [Nieuwsbrief ATT 1](#)
- 21/03/23 – 04/04/23: Groepsgesprekken ATT ronde 2 met vertegenwoordiging omwonenden Weitemanslanden, ondernemers, waterschap, gemeenten en betrokkenen smart energy hub, lokale energiecoöperaties Almelo Tubbergen Twenterand, Waterstofhub Twente, omwonenden en gebiedsgroep ATT op basis van aanmeldingen (7x), gesprek bedrijvenpark Oosterweilanden en ondernemer
- 11/04/23: [Hoorzitting insprekers over kadernota windbeleid](#)
- 13/04/23: Bericht van waterwinning en Gemeinde Uelsen en Landkreis Grafschaft Bad Bentheim Traktaat van Meppen > afstemming provincie Overijssel (bevoegd gezag) en Duitsland volgt
- 17/04/23: [Bestuurlijke bespreking kadernota in raadscommissie](#)
- 02/05/23: [Bespreking en besluitvorming kadernota raadsvergadering](#)
- 24/04/23: [Informatieavond gemeenteraden Twente met gastsprekers Gezondheid en lokaal eigendom](#)
- 13/05/2023: Excursie zoekgebieden Tubbergen en in gesprek met omwonenden
- 22/05/23: Inloopbijeenkomst zoekgebied windenergie [Albergen](#) (circa 60 bezoekers)
- 25/05/23: Inloopbijeenkomst zoekgebied windenergie [Geesteren-Weitemanslanden](#) (circa 100 bezoekers)
- 01/06/23: Inloopbijeenkomst zoekgebied windenergie [Langeveen-Manderveen-Mander](#) (circa 110 bezoekers)

Hoe verder?

- Juni 2023: beantwoording zienswijzen in Reactienota en verwerken reacties in beleid
- 01/07/2023: Einddatum provincie om aanvragen in behandeling te nemen
  - o Gemeente Tubbergen heeft uitstel tot en met juli 2023
- 04/07/2023: Bespreken windbeleid Tubbergen in commissie (datum onder voorbehoud)
- 18/07/2023: Vaststelling windbeleid Tubbergen (datum onder voorbehoud)
- September 2023: start klankbordgroep